

# ENKEL Geografi 7 - 9 ~ del 1

## INNEHÅLL

### JORDEN - VÅR PLANET 1

- Solsystemet 1
- Planeterna 1
- Solen 1
- Jorden snurrar runt solen 2
- Månen snurrar runt jorden 2
- Så trodde man förr 2
- Årstiderna 3
- Midnattssol och middagsmörker 3

### JORDGLOBEN OCH KARTAN 5

- Jordgloben är en modell 5
- Nordpolen och Sydpolen 5
- Två halvklot 5
- Gradnätet 5
- Längdgrad = longitud 6
- Breddgrad = latitud 6
- Geografiskt läge 6
- Vändkretsarna 7
- Polcirkelarna 7
- Tidszoner 7
- Kartor 9
- Bara jordgloben visar rätt 9
- Tematiska kartor 9
- Skala 10
- Karttecken och kartans färger 10
- Topografisk karta över Norden 11
- Digitala kartor 11
- GIS 11

### VÄDER OCH KLIMAT 13

- Vad blir det för väder? 13
- Nederbörd och temperatur 13
- Väderprognoser 14
- Högtryck och lågtryck 14
- Väderkartan 14

### KLIMATZONER OCH VÄXTLIGHET 16

- Världens klimatzoner 16
- Den tropiska zonen 17
- De subtropiska zonerna 18
- De tempererade zonerna 19
- I polarzonerna 20
- Midnattssol och middagsmörker 21

### KLIMATFÖRÄNDRINGAR 23

- Växthuseffekten 23
- Koldioxid i luften har ökat 24
- Vad händer om det blir för varmt? 24
- Vad kan man göra? 24

### VÅRA VÄRLDSDELAR 26

- Europa 27
- Asien 28
- Afrika 29
- Nordamerika 31
- Sydamerika 32
- Oceanien 33
- Antarktis 34

### JORDSKORPAN FORMAS 36

- Ett glödande klot som har stelnat 36
- Jordskorpan är uppdelad i plattor 37
- Plattorna rör sig 37
- Kontinentaldrift 38
- Krafter som bygger upp jordytan 40
- När plattorna krockar kan det bildas berg 40
- Krafter som jämnar ut jordytan 41
- Istiden 42
- Inlandsisen breder ut sig 42
- Spår av isen 42
- Rullstensåsar 43
- Flyttblock 43
- Landhöjningen 43

### LUFTEN VI ANDAS 45

- Atmosfären 45
- Vindar 46
- Sjöbris och landbris 46
- Passadvindar och västvindar 47
- Monsunvindar 47
- Orkaner och tromber 48

### JORDENS VATTEN 49

- Vattnets kretslopp 49
- Varför regnar det? 50
- Haven 50
- Havsströmmar 50
- Vågor 51
- Tsunamis 51
- Tidvatten 52

### JORDENS NATURRESURSER 54

- Våra basnäringar 54
- Jordbruk i Sverige 55
- Hur man får grödorna att växa 55
- Ekologisk odling 56
- Klimatet är viktigt 56
- Rätt sorts jord 56
- Boskapsskötsel 56
- Jordbruk i världen 57
- Odling på plantage 57
- Köttproduktion 57
- Skogsbruk i Sverige 58
- Vad använder vi skogen till? 59
- Skogsbruk i världen 59
- Fiske i Sverige och Norden 61
- Fisken finns inte i överflöd 61
- Fiskodling 61
- Fiske i världen 62
- Fiskezoner 62
- Fiske i fattiga länder 62
- Gruvindustri i Sverige 63
- Flytten av staden Kiruna 63
- Så här går det till i en gruva 64
- Svenskt stål 64
- Så används metallerna 64
- Gruvindustri i världen 65
- Metaller i elektroniken 65
- Kol, olja och naturgas 65

### LIVSMEDEL TILL ALLA? 67

- Fattigdom och svält 67
- Dricksvatten 68
- Matsvinnet 68
- Har vi en hållbar livsmedelsproduktion? 69
- Klimatavtryck 69